

پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود

Prediction cognitive emotion regulation strategies based on attachment styles with the mediating role of self-compassion

صفحات ۱۶۰-۱۴۷

Somayeh Saeeda

Master of Clinical Psychology, Family orientation, The Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Malek Bastami

PhD student, Department of Psychology and Educational Sciences, Tehran University, Tehran, Iran.

Fereshteh Mootabi

Assistant professor, The Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Fatemeh Safarpour*

Master of Clinical Psychology, Faculty Of Education And Psychology, Kharazmi University, Tehran, Iran.
safarpourfatemeh1994@gmail.com

سمیه سعیدا

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی گرایش خانواده، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

مالک بسطامی

دانشجوی دکترای روانشناسی سلامت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

فرشته موتابی

استادیار روانشناسی بالینی، پژوهشکده خانواده شهید بهشتی، تهران، ایران.

فاطمه صفرپور (نویسنده مسؤول)

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده

The aim of this study was to predict cognitive emotion regulation strategies based on attachment styles with the mediating role of self-compassion. This study is of descriptive method and the design is correlational based on structural equation modeling. The statistical population included all people between the age range of 18 to 64 years in 2021. 412 participants were selected by the available sampling method. Research measures included: Cognitive Emotion Regulation Questionnaire-Short form (CERQ - short, Garnefski., Kraai., & Spinhoven, 2002), Adult Attachment Scale (RAAS, Collins., & Read 1990), and Self-Compassion Scale (SCS, Neff 2003). Data were analyzed using structural equation modeling and SPSS 23 and AMOS 26 software. The findings indicated that the hypothetical research model had a good fit. The indirect effect of the anxiety attachment style on the cognitive emotion regulation strategies through self-compassion was significant ($p < 0.05$). The indirect effect of the secure and avoidant attachment style on the cognitive emotion regulation strategies through self-compassion was not significant ($p < 0.05$). The results indicated that self-compassion can play a mediating role in the relationship between attachment styles and cognitive emotion regulation strategies.

Keywords: Cognitive Emotion Regulation Strategies, Attachment Styles, Self-Compassion.

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود بود. پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌بایی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد در بازه سنی ۱۸ تا ۶۴ سال در سال ۱۴۰۰ در شهر تهران بود. تعداد ۴۱۲ شرکت‌کننده به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از فرم کوتاه پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ – short, Garnefski., Kraai., & Spinhoven, 2002)، مقیاس دلبستگی بزرگسالان (RAAS, Kolbienz و Ried, ۱۹۹۰) و مقیاس شفقت به خود (SCS, ۲۰۰۳، Nf, ۲۰۰۳) گردآوری شد. داده‌ها با استفاده از روش مدل‌بایی معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای SPSS ۲۳ و AMOS ۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد مدل فرضی پژوهش از برآش مطلوب برخوردار بود. اثر غیرمستقیم سبک دلبستگی اضطرابی بر تنظیم شناختی هیجان سازش‌یافته از طریق شفقت به خود معنادار بود ($p < 0.05$). همچنین اثر غیرمستقیم سبک دلبستگی اضطرابی بر تنظیم شناختی هیجان سازش‌نایافته نیز از طریق شفقت به خود معنادار بود ($p < 0.05$). علاوه بر این اثر غیرمستقیم سبک‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی بر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان از طریق شفقت به خود معنادار نبود ($p > 0.05$). بر اساس نتایج شفقت به خود می‌تواند در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان نقش واسطه‌ای ایفا کند.

واژه‌های کلیدی: تنظیم شناختی هیجان، سبک‌های دلبستگی، شفقت به خود.

مقدمه

در سال‌های اخیر تحقیقات در زمینه تنظیم هیجان به دلیل ارتباط نزدیک با فرآیندهای کنترل، ارزیابی و اصلاح واکنش‌های هیجانی به صورت فزاینده‌ای مورد توجه واقع شده است (ناوارو^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). تنظیم هیجان شامل طیف گسترده‌ای از مکانیسم‌های شناختی، اجتماعی، رفتاری و توجهی است که پاسخ‌های هیجانی را در خدمت اهداف آگاهانه و ناخودآگاهانه تنظیم می‌کند (بیچین^۲، ۲۰۱۵). بنابراین تنظیم هیجان نقش مهمی در عملکرد روانی بهینه افراد ایفا می‌کند (تکسیرا^۳ و همکاران، ۲۰۱۵) و نقص در آن ممکن است منجر به بروز مشکلاتی در شناسایی تجربیات هیجانی خاص، تنظیم فعال‌سازی فیزیولوژیکی، شناسایی مجموعه متنوعی از هیجانات، تاب آوری رنج و توانایی تکیه بر پاسخ‌های هیجانی به عنوان تجربیات معتبر اشاره کرد (نیسیو^۴ و همکاران، ۲۰۱۴؛ بارنیکورت و کراوفورت^۵، ۲۰۱۹). درنتیجه مشکل در تنظیم هیجان که خطری جدی برای سلامت روان محسوب می‌شود، در زمینه‌های مختلف و در بسیاری از اختلالات روانی مشاهده می‌شود و لذا، درمان‌های زیادی با هدف بهبود مهارت‌های تنظیم هیجان صورت می‌گیرند (گرینبرگ^۶، ۲۰۱۹؛ برکینگ^۷ و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین بد تنظیمی هیجانی در سبک‌های فرزند پروری مشکل‌ساز دیده می‌شود (مارتن^۸ و همکاران، ۲۰۱۷) و این امر نشان می‌دهد ایجاد دلستگی بین افراد مهم و کودکان برای عملکرد روان‌شناختی مطلوب ضروری است، زیرا رشد اجتماعی-هیجانی و شناختی نوزاد را تضمین می‌کند (استراترن^۹ و همکاران، ۲۰۰۹).

مطالعات متعددی سیستم دلستگی را به عنوان بسط دهنده طبیعی ظرفیت تنظیم هیجانی شناسایی کرده‌اند (میکولینسر و شاور^{۱۰}، ۲۰۱۹). اهمیت رابطه بین دلستگی و تنظیم هیجان در این واقعیت نهفته است که کودک در سال‌های اول زندگی ظرفیت محدودی برای تنظیم هیجان دارد و برای حفظ سطح فعال‌سازی فیزیولوژیکی خود به نظم‌بخشی ارائه شده توسط مظاهر دلستگی خود وابسته است (فوناجی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۹). توانایی مادر به عنوان یکی از مهم‌ترین مظاهر دلستگی برای درک و همدلی با هیجانات کودکان در شکل‌دهی یک رابطه عاطفی مطلوب و ایمن به آن‌ها کمک می‌کند. اما در غیاب آن، کودکان در تشخیص و تنظیم هیجانات خود با دشواری مواجه خواهند بود (فوناجی و بیتمن^{۱۲}، ۲۰۱۶). درنتیجه افراد با دلستگی ایمن بهتر از افرادی که دلستگی نایمن دارند، می‌توانند هیجانات خود را تنظیم کنند (اوژن^{۱۳}، ۲۰۲۱).

با این‌ها، ارتباط بین سبک‌های دلستگی بزرگسالان و تنظیم هیجان و فرآیندهایی که توسط آن دلستگی بر تنظیم هیجان تأثیر می‌گذارد، به خوبی بررسی نشده است (کلیر^{۱۴} و همکاران، ۲۰۲۰). مرور ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد شفقت به خود از عوامل احتمالی است که می‌تواند در ارتباط بین سبک‌های دلستگی و تنظیم هیجان نقش ایفا کند (دورلی^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۲؛ موراری^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۱). شفقت به خود شکلی تطبیقی از ارتباط با خود است که به افراد اجازه می‌دهد تا فعالانه و مهربانانه با تجربیات دشوار زندگی روبرو شوند، بدون اینکه آن‌ها را سرکوب کنند یا تحت تأثیر آن‌ها قرار بگیرند (نف^{۱۷}، ۲۰۰۳). شفقت به خود برای توسعه در زمینه روابط دلستگی اولیه نظریه‌پردازی شده است (پینگ^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۵). نف و مک‌گیهی^{۱۹} (۲۰۱۰) بیان می‌دارند که نحوه ارتباط افراد با

1 Navarro
2 Beauchaine
3 Teixeira
4 Neacsu
5 Barnicot & Crawford
6 Greenberg
7 Berkling
8 Martin
9 Strathearn
10 Mikulincer & Shaver
11 Fonagy
12 Fonagy & Bateman
13 Ozeren
14 Clear
15 Doorley
16 Murray
17 Neff
18 Pepping
19 Neff & McGhee

خود احتمالاً منعکس‌کننده روابط آنها با مراقبان اولیه است. از این منظر، افرادی که واکنش‌های غیرقابل‌پیش‌بینی را از سوی مراقبان اولیه تجربه کردند احتمال بیشتری دارد که درگیر خود انتقادی شوند و خود را طرد کنند و درنتیجه، سطوح پایین‌تری از شفقت به خود را نشان می‌دهند. در این زمینه مطالعات متعددی ارتباط معنادار بین سبک‌های دلبستگی و شفقت به خود را گزارش کرده‌اند (هاین^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ کوئینلن^۲ و همکاران، ۲۰۲۱) و بیان داشتند که افراد با دلبستگی ناایمن در مقایسه با افراد با دلبستگی ایمن سطوح پایین‌تری از شفقت به خود را تجربه می‌کنند (هاین و همکاران، ۲۰۲۱).

از سوی دیگر مطالعات اخیر یک مدل تنظیم هیجان بر اساس شفقت به خود پیشنهاد کرده‌اند (فینلی جونز^۳ و همکاران، ۲۰۱۵) که بر اساس این مدل، افراد با خود شفقتی بالا بهزیستی بیشتر و پریشانی کمتری را تجربه می‌کنند، زیرا طرز فکر خود-شفقت‌آمیز استفاده از مهارت‌های تنظیم هیجان سازش یافته را تسهیل می‌کند (فینلی جونز، ۲۰۱۷). درنتیجه تنظیم هیجان مستلزم توانایی‌های شفقت به خود، می‌باشد (اسکوگلیو^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). در این زمینه مطالعات متعددی نیز رابطه بین شفقت به خود و راهبردهای تنظیم هیجان را نشان داده‌اند (ویزنر و خوری^۵، ۲۰۲۲؛ دورلی و همکاران، ۲۰۲۲).

بنابر مطالب فوق تنظیم هیجان جایگاه بسیار حساس و بنیادین در سلامت انسان‌ها داشته و می‌تواند ریشه بسیاری از اختلال‌های روانی و روان‌تنی باشد. با اینحال و به رغم تلاش‌های بسیار گسترده برای تبیین ساز و کارهای دخیل در فرآیند تنظیم هیجان، ماهیت و شیوه عمل این عوامل هنوز به طور روشن بیان نشده است. علاوه بر این، در حالی که مطالعات از سبک‌های دلبستگی به عنوان یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های کلیدی تنظیم هیجان حمایت می‌کنند، درک فرآیندهایی که از طریق آنها سبک‌های دلبستگی تأثیراتی بر تنظیم هیجان اعمال می‌کند، محدود است. از این رو و با توجه به نتایج مطالعات پیشین دال بر وجود پیوندهای قوی بین شفقت به خود با سبک‌های دلبستگی و تنظیم هیجان و همچنین لزوم انجام مطالعات اینچنینی به منظور زمینه‌سازی طراحی مداخلات درمانی و پیشگیرانه، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود انجام گرفت.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود که در آن با استفاده از روش مدل یابی معادلات ساختاری روابط بین متغیرهای مدل پیشنهادی بررسی شد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمام افراد در بازه سنی ۱۸ تا ۶۴ سال در سال ۱۴۰۰ در شهر تهران بود. برای تعیین حجم نمونه به توصیه بنتلر و چو^۶ (۱۹۸۷) به ازای هر پارامتر ۱۰ شرکت‌کننده در نظر گرفته شد که در پژوهش حاضر ۴۱ پارامتر برای تخمین وجود داشت از این رو مشارکت‌کنندگان در پژوهش حاضر ۴۱۲ نفر بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌ها به صورت آنلاین و از طریق شبکه‌های اجتماعی (تلگرام و واتس‌پاپ)، در بازه زمانی ۶ ماه اول سال ۱۴۰۰ گردآوری شدند. در این پژوهش طیف سنی ۱۸ تا ۶۴ سال، سکونت در شهر تهران، دسترسی به شبکه‌های اجتماعی (واتس‌پاپ و تلگرام) و عدم ابتلاء به اختلالات روانپزشکی و بیماری‌های مزمن جسمی (بر اساس گزارش خود فرد) به عنوان ملاک ورود و پرسشنامه‌های ناقص، پرسشنامه‌هایی که به صورت نمرات انتهایی پاسخ داده شده‌اند و شرکت‌کنندگانی که نمرات دورافتاده‌ای داشتند به عنوان ملاک‌های خروج در نظر گرفته شدند. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، اصل محترمانه بودن هویت شرکت‌کنندگان و همچنین مشارکت داوطلبانه آنان در فرآیند گردآوری اطلاعات مدنظر قرار داده شد. درنهایت داده‌ها با استفاده از روش مدل معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای SPSS و AMOS ۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

¹ Huyhn

² Quinlan

³ Finlay-Jones

⁴ Finlay-Jones

⁵ Scoglio

⁶ Wisener & Khoury

⁷ Bentler & Chou

ابزار سنجش

فرم کوتاه پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۱ – short (CERQ – short): این پرسشنامه توسط گارنفسکی^۲ و همکاران (۲۰۰۲) تدوین شده است و دارای ۳۶ گویه و ۹ زیرمولفه است، به طوری که هر زیرمولفه ۴ گویه دارد (گارنفسکی و همکاران، ۲۰۰۱). گارنفسکی و کرایج^۳ (۲۰۰۶) فرم کوتاه آن شامل ۱۸ گویه و ۹ زیرمولفه (۵ زیرمولفه پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و اتخاذ دیدگاه، برای سنجش راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته و ۴ زیرمولفه سرزنش خود، سرزنش دیگران، فاجعه انگاری و نشخوار فکری برای سنجش راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته) را اعتباریابی و معروفی کردند که در این فرم هر زیرمولفه از ۲ گویه تشکیل شده است. نمره‌گذاری این پرسشنامه با استفاده از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از هرگز (۱نمehr) تا همیشه (۵نمehr) انجام می‌شود. کارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶) پایابی زیرمولفه‌های این پرسشنامه را به روش همسانی درونی و با استفاده از الفای کرونباخ بین ۰.۸۶ تا ۰.۸۷ گزارش کردند. علاوه بر این همبستگی زیرمولفه با علائم افسردگی از ۰.۱۳ تا ۰.۵۳ و با علائم اضطرابی از ۰.۱۳ تا ۰.۵۴ گزارش شده است که حاکی از روایی همزمان مطلوب در فرم خارجی می‌باشد (گارنفسکی و کرایج، ۲۰۰۶). در ایران نیز حسنه (۱۳۹۰) پایابی زیرمولفه‌های این پرسشنامه را به روش همسانی درونی و با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰.۷۶ تا ۰.۹۲ گزارش کرده است. روایی محتوایی این پرسشنامه در ایران براساس ضریب توافق کنдал برای زیرمولفه‌ها از ۰.۸۱ تا ۰.۹۲ بدست آمده است (بشارت و برازیان، ۱۳۹۳). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته ۰.۷۴ و برای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته ۰.۵۴ گزارش شد که نشان از همسانی درونی مناسب و قابل قبول پرسشنامه است.

نسخه اصلاح شده مقیاس دلبرستگی بزرگسال^۴ (RASS): این مقیاس توسط کولینز و رید^۵ (۱۹۹۰) تدوین و اعتباریابی شده است. این مقیاس در ابتدا دارای ۲۱ ماده بود و بعدها به ۱۸ آیتم کاهش یافت و دارای سه زیر مقیاس وابستگی، نزدیک بودن و اضطراب می‌باشد. نمره‌گذاری این مقیاس با استفاده از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۰) تا کاملاً موافقم (۴) انجام می‌شود. در مورد سوالات ۵، ۶، ۸، ۱۲، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ نمره‌گذاری به صورت معکوس می‌باشد. کولینز و رید (۱۹۹۰) ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس وابستگی ۰.۷۸ نزدیکی ۰/۸۵ و اضطراب ۰/۸۵ و آلفای کرونباخ کل پرسشنامه را ۰/۸۳ به دست آوردند. همچنین روایی واگرا و همگرا زیرمقیاس‌ها با استفاده از پرسشنامه رفتار اجتماعی تغذیس برای سبک نزدیک بودن ۰/۲۹ و سبک وابستگی ۰/۲۲ و سبک اضطراب ۰/۳۰- ۰/۳۰ گزارش شده است. علاوه بر این ضریب بازآزمایی در فاصله زمانی یک ماه برای سبک اضطراب ۰/۵۲، برای سبک نزدیک بودن ۰/۶۸ و برای سبک وابستگی ۰/۷۱ گزارش شده است (کولینز و رید، ۱۹۹۰). در ایران نیز فرهادی و همکاران (۱۳۹۹) ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس را ۰/۷۲ و با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی شاخص‌های برازنده‌گی مجدور کای هنجر شده ۳/۴۵، ریشه خطای میانگین مجدورات تقریب ۰/۰۴۱، برازش تطبیقی ۰/۰۹۵، نیکویی برازش و شاخص برازش هنجر شده ۰/۹۴ را به عنوان شاخصی از روایی سازه ابزار گزارش کردند. به علاوه پایابی پرسشنامه با روش بازآزمایی در یک گروه ۲۰ نفری با فاصله ۱۰ روز ارزیابی شد و ضریب همبستگی ۰/۷۶ بود که بیانگر پایابی مطلوب پرسشنامه است (پاکدامن، ۱۳۸۰). همچنین در پژوهش حسین‌زاده و همکاران (۱۳۸۸) ضریب آلفای کرونباخ برای سبک نزدیک بودن ۰/۶۲، برای سبک اضطراب ۰/۸۲ و برای سبک وابستگی ۰/۵۴ گزارش شد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس دلبرستگی بزرگسالان در پژوهش حاضر برای سبک دلبرستگی ایمن ۰/۶۱، سبک دلبرستگی اجتنابی ۰/۴۸ و سبک دلبرستگی اضطرابی ۰/۶۴ گزارش شد که نشان از همسانی درونی مناسب پرسشنامه است.

مقیاس شفقت به خود^۶ (SCS): این مقیاس توسط نف (۲۰۰۳) تدوین و اعتباریابی شد. این مقیاس نوعی مقیاس خودگزارش دهی با ۲۶ گویه و ۶ زیرمقیاس در قلب سه مؤلفه دوقطبی است که کیفیت رابطه فرد با تجارب خود را می‌سنجد. نمره‌گذاری این مقیاس با استفاده از طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از تقریباً هیچ‌گاه (نمehr صفر) تا تقریباً همیشه (نمehr) انجام می‌شود. ماده‌های خرد مقیاس‌های قضایت خود، انزوا و همانندسازی افراطی به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نف (۲۰۰۳) پایابی این مقیاس را به روش همسانی درونی و با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرد مقیاس‌ها بین ۰/۷۵ و ۰/۸۱ تا ۰/۹۲ گزارش

1 Cognitive emotion regulation Questionnaire

2 Gartnefski

4 Adult Attachment Style Questionnaire

5 Collins & Read

6 Self Compassion Scale

کرده است همچنین پایابی بازآزمایی به فاصله دو هفته ۹۳/۰ محاسبه شده است. روایی واگرایی فرم خارجی این مقیاس با استفاده از سیاهه افسردگی بک ۵۵/۰ - و سیاهه اضطراب صفت اسپیلبرگ ۶۵/۰ - و روایی همگرای آن با استفاده از مقیاس رضایت از زندگی ۴۵/۰ به دست آمده است (نف، ۲۰۰۳). در ایران نیز خسروی، صادقی و یابنده (۱۳۹۲) پایابی این مقیاس را به روش همسانی درونی و با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌ها بین ۷۹/۰ تا ۸۵/۰ و برای نمره کل ۷۶/۰ گزارش کرده است. علاوه بر این روایی واگرایی این مقیاس با استفاده سیاهه افسردگی و اضطراب بک به ترتیب ۴۳/۰ و ۴۱/۰ و روایی همگرا آن با استفاده از مقیاس عزت نفس روزنبرگ ۲۲/۰ به دست آمده است (مومنی و همکاران، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس شفقت به خود در پژوهش حاضر ۸۱/۰ گزارش شد که نشان از همسانی درونی مناسب مقیاس است.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۴۱۲ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. به طوری که میانگین و انحراف استاندارد سنی شرکت کنندگان به ترتیب برابر با ۳۷/۸۹ و ۹/۰۶ سال بود. از نظر ۳۷ نفر (۹ درصد) دارای مدارک زیر دیپلم، ۱۱۰ نفر (۲۶/۷ درصد) دارای مدارک دیپلم، ۲۸ نفر (۲۸/۸) در دارای مدارک فوق دیپلم، ۱۱۸ نفر (۲۸/۶ درصد) دارای مدارک کارشناسی، ۸۷ نفر (۲۱/۱ درصد) دارای کارشناسی ارشد و ۳۲ نفر (۷/۸ درصد) دارای دکتری و بالاتر بودند. از نظر اشتغال ۱۱۹ نفر (۲۸/۹ درصد) دارای شغل اداری دولتی، ۲۰ نفر (۴/۹ درصد) دارای شغل اداری غیردولتی، ۱۲۹ نفر (۳۱/۳ درصد) دارای شغل خانه‌دار، ۱۹ نفر (۴/۶ درصد) دارای شغل در حوزه‌ی بهداشت و درمان، ۱۰۸ نفر (۲۶/۲ درصد) دارای شغل آزاد و ۱۷ نفر (۴/۱ درصد) دانشجو بودند. از نظر تعداد فرزندان ۱۲۶ نفر (۳۰/۶ درصد) دارای یک فرزند، ۱۴۴ نفر (۳۵ درصد) دارای دو فرزند، ۲۵ نفر (۶/۱ درصد) دارای سه فرزند، ۱۱ نفر (۲/۷ درصد) دارای چهار فرزند یا بیشتر و ۱۰۶ نفر (۲۵/۷ درصد) بدون فرزند بودند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

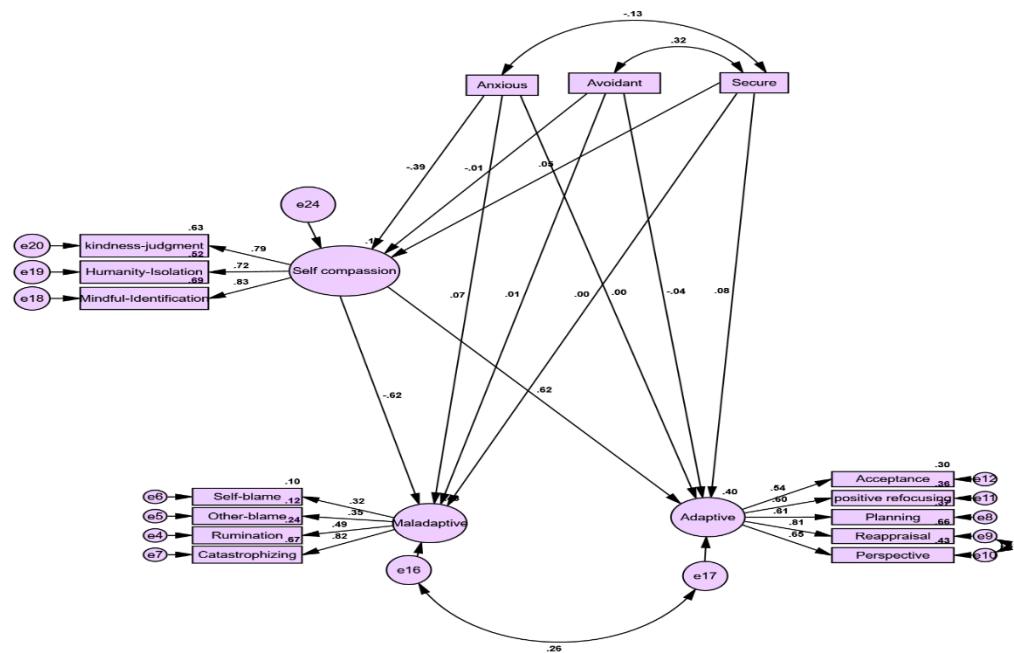
متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- تنظیم شناختی هیجان سازش یافته						
۲- تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته	-۰/۱۵**					
۳- خودشفقت ورزی	۰/۲۶**					
۴- سبک دلبستگی ایمن	۰/۱۳**					
۵- سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۰۱	۰/۰۲				
۶- سبک دلبستگی اضطرابی	-۰/۲۲**	۰/۰۱				
میانگین	۳۲/۴۷	۲۱/۳۶	۷۱/۹۰	۲۰/۴۸	۱۶/۸۹	۱۴/۵۸
انحراف معیار	۶/۸۲	۵/۰۷	۱۴/۹۳	۴/۲۳	۳/۸۰	۴/۸۸
کجی	-۰/۱۵	۰/۴۵	-۰/۲۴	-۰/۴۱	-۰/۰۷	۱/۰۴
کشیدگی	-۰/۲۲	۰/۳۴	۰/۰۶	-۰/۲۹	۰/۳۸	۵/۱۷

** P < 0.01 * P < 0.05

همان‌طور که مندرجات جدول ۱ نشان می‌دهد متغیر سبک دلبستگی ایمن با متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش یافته رابطه‌ی مستقیم و با متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته رابطه‌ی رابطه‌ی معکوس دارد که این روابط در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار می‌باشند. متغیر سبک دلبستگی اضطرابی با متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش یافته رابطه‌ی معکوس و با متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته رابطه‌ی مستقیم دارد که این روابط در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشند. همچنین با توجه به جدول ۱ می‌توان مشاهده کرد سبک دلبستگی ایمن با متغیر خودشفقت ورزی رابطه‌ی مستقیم دارد و این رابطه در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. در نهایت با توجه به جدول ۱ می‌توان مشاهده کرد سبک دلبستگی اضطرابی با متغیر خودشفقت ورزی رابطه‌ی معکوس دارد و این رابطه در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. برای برخورد با داده‌های از دست‌رفته از شیوه‌ی جایگزینی با میانگین استفاده شد و برای شناسایی داده‌های پر تک متغیری و چندمتغیری به ترتیب از نمودار جعبه‌ای و فاصله‌ی مahaANOBISS استفاده شد و با توجه به معنی‌دار نبودن آماره‌ی خی دو متناظر با فاصله‌ی مahaANOBISS، هیچ یک از آزمودنی‌ها از تحلیل حذف نشدند.

پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود
Prediction cognitive emotion regulation strategies based on attachment styles with the mediating role of self-compassion

پیش از تحلیل داده‌ها مفروضه‌های نرمال بودن و عدم هم خطی بررسی شد که نتایج آن در ادامه بیان می‌شود. شاخص‌های کجی و کشیدگی برای بررسی مفروضه‌ی نرمال بودن توزیع شش متغیر سبک دلبستگی ایمن ($Sk = -0.47$, $Ku = -0.287$), سبک دلبستگی اجتنابی ($Sk = -0.072$, $Ku = 0.385$), سبک دلبستگی اضطرابی ($Sk = 0.42$, $Ku = 0.173$), خودشفقت‌ورزی ($Sk = -0.155$, $Ku = -0.241$), راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش‌یافته ($Sk = -0.223$) و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش‌نایافته ($Sk = 0.452$, $Ku = 0.342$) مورد بررسی قرار گرفت. چو و بنتلر (1995) نقطه برش ۳ ± را برای مقدار چولگی مناسب می‌دانند. برای شاخص کشیدگی نیز به طور کلی مقادیر بیش از ۱۰ ± در پژوهش‌های چندمتغیری مشکل‌آفرین است (کلاین، ۲۰۱۵). مقادیر به دست آمده برای چولگی و کشیدگی متغیرها حاکی از تحقق پیش‌فرض نرمال بودن دارد. برای بررسی مفروضه‌ی عدم هم خطی از آماره‌های عامل تورم واریانس (VIF) و شاخص تحمل استفاده شد که با توجه به اینکه هیچ‌یک از مقادیر مربوط به شاخص تحمل کمتر از ۰.۴۰ و هیچ‌یک از مقادیر مربوط به عامل تورم واریانس بیشتر از ۱۰ نمی‌باشد، بر این اساس می‌توان نسبت به مفروضه عدم هم خطی نیز اطمینان حاصل کرد. همچنین آماره‌ی دوربین واتسون برای استقلال خطاهای مورد استفاده قرار گرفت و چون مقدار به دست آمده ۲۰.۲ در دامنه‌ی ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشت، حاکی از برقراری این مفروضه بود. در جدول زیر شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکنده‌گی و همچنین همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

شکل ۱. ضرایب مسیر استاندارد متغیرهای پژوهش در مدل اصلی

در شکل ۱ نشان داده شد که مسیر متغیر دلبستگی اضطرابی به خودشفقت‌ورزی معنی‌دار است و به همین صورت مسیر خودشفقت‌ورزی به تنظیم شناختی هیجان سازش‌یافته و سازش‌نایافته نیز معنی‌دار است. در جداول ۲ و ۳ ضرایب مستقیم و غیر مستقیم مسیرهای مدل ارائه شده است.

جدول ۲. بررسی اثرهای مستقیم متغیرها در مدل تحقیق

متغیر مستقل	متغیر وابسته				
	غيراستاندارد	استاندارد	غيراستاندارد	استاندارد	خطای
سبک دلбستگی ایمن			تنظیم شناختی هیجان سازش‌یافته	.0/۰۳	.0/۰۷
سبک دلبستگی اجتنابی			تنظیم شناختی هیجان سازش‌نایافته	-.0/۰۱۷	.0/۳۵۴

سبک دلبستگی اضطرابی	تنظیم شناختی هیجان سازش یافته	-۰/۰۰۱	-۰/۰۰۵	۰/۰۱۵	-۰/۰۹۴	-۰/۹۲۵
خودشفقت ورزی	تنظیم شناختی هیجان سازش یافته	۰/۲۱۱	۰/۶۲۵	۰/۰۲۲	۰/۸۲۳	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی این	تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته	۰/۰۰۲	۰/۰۰۵	۰/۰۲۲	۰/۰۹۱	۰/۹۲۸
سبک دلبستگی اجتنابی	تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	۰/۰۲۴	۰/۰۷۷	۰/۹۳۹
سبک دلبستگی اضطرابی	تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته	۰/۰۲۷	۰/۰۷۵	۰/۰۲	۱/۳۵۲	۰/۱۷۶
خودشفقت ورزی	تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته	-۰/۲۴۸	-۰/۶۱۸	-۰/۰۲۶	-۹/۴۱۵	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی این	خودشفقت ورزی	۰/۰۵۵	۰/۰۵۴	۰/۰۵۵	۰/۹۹۸	۰/۳۱۸
سبک دلبستگی اجتنابی	خودشفقت ورزی	-۰/۰۱۲	-۰/۰۱	۰/۰۶۱	-۰/۱۹۵	۰/۸۴۶
سبک دلبستگی اضطرابی	خودشفقت ورزی	-۰/۳۸۹	-۰/۳۸۹	-۰/۰۴۷	-۷/۴۶۸	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۲ در مواردی که آماره T خارج از بازه ($-1/96 < t < 1/96$) قرار دارد یا سطح معنی داری کمتر از $0/05$ است دو متغیر با یکدیگر ارتباط معنادار دارند. همان‌طور که می‌توان مشاهده کرد مسیر مستقیم متغیر خودشفقت ورزی به متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش یافته معنی دار است ($t = -0/823$, $p = 0/001$). مسیر مستقیم متغیر خودشفقت ورزی به متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته معنی دار است ($t = -0/415$, $p = 0/001$). همچنین مسیر مستقیم متغیر سبک دلبستگی اضطرابی به متغیر خودشفقت ورزی نیز معنی دار است ($t = -0/389$, $p = 0/001$).

جدول ۳. بررسی اثرهای غیرمستقیم متغیرها در مدل تحقیق

متغیر مستقل	متغیر میانجی	ضریب	حد پایین	حد بالا	متغیر وابسته	غیراستاندارد	p
سبک دلبستگی این	خودشفقت ورزی	۰/۰۱۲	-۰/۰۱۵	۰/۰۳۶	۰/۳۷۲	-۰/۰۳۶	۰/۳۷۲
سبک دلبستگی اجتنابی	خودشفقت ورزی	-۰/۰۰۳	-۰/۰۳۱	۰/۰۳	۰/۸۹۶	۰/۰۳	۰/۸۹۶
سبک دلبستگی اضطرابی	خودشفقت ورزی	-۰/۰۷۴	-۰/۱۱	-۰/۰۴۶	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
سبک دلبستگی این	خودشفقت ورزی	-۰/۰۱۴	-۰/۰۴۴	-۰/۰۱۷	۰/۳۶۱	-۰/۰۱۷	۰/۳۶۱
سبک دلبستگی اجتنابی	خودشفقت ورزی	۰/۰۰۳	-۰/۰۳۳	۰/۰۳۶	۰/۸۹۶	-۰/۰۳۶	۰/۸۹۶
سبک دلبستگی اضطرابی	خودشفقت ورزی	۰/۰۸۶	۰/۰۵۷	۰/۱۳	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

برای تعیین اثر غیرمستقیم از روش بوت استرپ با ۲۰۰۰ بار فرایند نمونه‌گیری استفاده گردید که با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر سبک دلبستگی اضطرابی بر متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش یافته از طریق خودشفقت ورزی معنی دار است ($p < 0/05$, $t = -0/074$, $b = 0/086$). همچنین با توجه به جدول ۴ می‌توان مشاهده کرد که اثر غیرمستقیم متغیر سبک دلبستگی اضطرابی بر متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته نیز از طریق خودشفقت ورزی معنی دار است ($p < 0/05$, $t = -0/086$, $b = 0/086$). در مجموع نتایج پژوهش حاضر نشان داد که متغیرهای مدل توانستند ۴۱ درصد از واریانس متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش یافته و ۴۲ درصد از واریانس متغیر تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته را تبیین کنند.

جدول ۲ شاخص‌های برازش مدل ساختاری

شاخص برازنده‌گی	شاخص قابل پذیرش	مقدار
خی دو (χ²)	-	۲۰۵/۳۳
نسبت خی دو به درجه آزادی (CFI)	کمتر از ۳	۲/۶۶
شاخص برازنده‌گی فزاینده (IFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۱
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۱
ریشه دوم برآورده واریانس خطای تقریب (RMSEA)	بزرگتر از ۰/۹۰	۰/۹۳
ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده (SRMR)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶
ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده (SRMR)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۶

شاخص‌های برازش مطلق^۱ و تطبیقی^۲ برای تعیین برازش مدل فرضی استفاده شد. شاخص‌های مطلق چگونگی برازش مدل را بدون مقایسه با مدل خط پایه^۳ که در واقع مدل استقلال است تعیین می‌کند. این شاخص‌ها شامل کای اسکوئر، نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی، RMSEA و SRMR است. شاخص‌های تطبیقی یا مقایسه‌ای برازش مدل فرضی را با مدل خط پایه مقایسه می‌کنند که CFI، GFI و IFI جز این شاخص‌ها هستند.

اگرچه در پژوهش حاضر شاخص کای اسکوئر برای ارزیابی برازش کلی مدل به کار رفت ولی این شاخص به شدت تحت تاثیر اندازه نمونه است و در نمونه‌های بالا عموماً برازش خوب مدل را نشان می‌دهد (Ryckao & Marcolides, ۲۰۰۶). با توجه به این محدودیت معمولاً شاخص نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی نیز گزارش می‌شود که تاثیر مقدار نمونه را در شاخص کای اسکوئر به حداقل می‌رساند. اگرچه توافق جمعی بر سر مقدار قابل قبول بودن این شاخص وجود ندارد ولی مقادیر کمتر از ۳ (کلاین، ۲۰۱۵) یا ۵ (شوماخر و لوماکس، ۲۰۱۰) معمولاً بیانگر برازش خوب مدل است. SRMR و RMSEA نیز جز اصلی ترین شاخص‌های برازش مدل هستند. برای برازش مطلوب مدل ارزش RMSEA باید کوچکتر از ۰/۰۸ باشد. همچنین مقدار SRMR بهتر است کوچکتر از ۰/۰۸ باشد. همچنین مقدار CFI از ۰/۰۵ بهتر است کوچکتر از ۰/۰۸ باشد (کلاین، ۲۰۱۵). برای شاخص‌های IFI و مقادیر بالای ۰/۹ نشان دهنده پذیرش مدل و مقادیر بالای ۰/۹۵ نشان از برازش خوب مدل دارد (کلاین، ۲۰۱۵).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود بود. نتایج پژوهش نشان داد، سبک دلبستگی ایمن با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته رابطه منفی و معنادار و با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته رابطه مثبت و معنادار دارد. این یافته با نتایج پژوهش پارادا-فرناندز^۴ و همکاران (۲۰۲۱)، اووزن^۵ (۲۰۲۱)، دهقان، حسنی و شریفی (۱۳۹۸) و پارادا-فرناندز و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. اووزن (۲۰۲۱) نشان دادند مشکلات تنظیم هیجان با دلبستگی ایمن همبستگی منفی و با دلبستگی نایمن همبستگی مثبت دارد، در واقع افراد با دلبستگی ایمن بهتر از افرادی که دلبستگی نایمن دارند، می‌توانند هیجانات خود را تنظیم کنند. همچنین دهقان و همکاران (۱۳۹۸) در مطالعه خود نشان دادند هر دو سبک دلبستگی ایمن و نایمن با تنظیم شناختی هیجان ارتباط معنادار دارند. در تبیین این یافته با توجه به شواهد گسترده‌ای که میکولینسر و شاور^۶ (۲۰۱۶) ارائه کردند می‌توان گفت افرادی که از نظر دلبستگی ایمن تر هستند، نسبت به زندگی خوش‌بین‌تر هستند و ارزیابی‌های فاجعه‌بار کمتری از تهدیدها و خطرات انجام می‌دهند. آنها همچنین به توانایی خود در مقابله با تهدیدها

1 Absolute fit indices

2 Comparative fit indices

3 baseline model

4 Raykov & Marcoulides

5 Schumacker & Lomax

6 Parada-Fernández

7 Ozeren

8 Mikulincer & Shaver

و چالش‌ها اطمینان بیشتری دارند و تمایل دارند از راهبردهای تنظیم هیجانی سازنده‌تر و مؤثرتر (مانند راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته) استفاده کنند. علاوه بر این، افراد ایمن با مدیریت واقعی تهدیدآمیز یا ارزیابی مجدد آن‌ها به صورت مثبت، می‌توانند در برابر هیجنات خود پذیرش داشته باشند، هیجنات خود را آزادله و دقیق به دیگران بیان کرده و با دیگران ارتباط برقرار کنند و هیجاناتشان را به طور کامل و بدون تحریف تجربه کنند (میکولینسر و شاور، ۲۰۱۶).

علاوه بر این یافته‌ها نشان داد که سبک دلبستگی اضطرابی با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته رابطه مثبت و معنادار و با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته رابطه منفی و معنادار دارد. این یافته با پژوهش‌های مواردی و همکاران (۲۰۲۱)، حشمتی و همکاران (۲۰۲۱) و پارادا-فرناندز و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. پارادا-فرناندز و همکاران (۲۰۲۱) و حشمتی و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که در بزرگسالان، دلبستگی نایمن با ابعاد بین‌نظمی هیجان رابطه مثبت دارد. یافته‌های تحقیق مواردی و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که دلبستگی اضطرابی با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته رابطه مثبت دارد. در تبیین نتایج می‌توان گفت افراد دارای سبک دلبستگی اضطرابی تمایل به استفاده از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته مانند سرزنش خود، نشخوار ذهنی و فاجعه انگاری دارند تا پریشانی مرتبط با دلبستگی را تداوم بخشد. آنها همچنین آشفتگی هیجانی بیشتری را نشان می‌دهند و در شناسایی شفاف هیجانات مشکل بیشتری دارند. در عین حال، سبک‌های دلبستگی مضطرب به دلیل شدت بالای حالات هیجانی منفی، طغیان (سرریز) هیجانی بیشتری را نشان می‌دهند (پارادا-فرناندز و همکاران، ۲۰۲۱). کسانی که در جهت‌گیری دلبستگی خود مضطرب‌تر هستند، ممکن است بیش‌از‌حد به استراتژی‌های بیش‌فعال‌کننده تکیه کنند، به طوری که گزارش می‌دهند در هیجاناتی که تجربه می‌کنند غرق شده‌اند (راهبرد تنظیم شناختی هیجان مانند نشخوار فکری) و تلاش‌های پرائزی برای حفظ یا گسترش نزدیکی بیشتر با دیگران را تأیید می‌کنند (برنینگ و برات، ۲۰۲۰؛ کلیر و همکاران، ۲۰۱۳؛ میکولینسر و شاور، ۲۰۱۹).

همچنین نتایج نشان داد که بین سبک دلبستگی اجتنابی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، رابطه معناداری وجود ندارد. این یافته با نتایج مطالعات عبیری و همکاران (۱۳۹۷)، نسائیان و گندمانی (۱۳۹۷)، محمدی و فولاد چنگ (۱۳۹۷) همسو است. در تمامی مطالعات مذکور رابطه معناداری بین دلبستگی اجتنابی و تنظیم هیجان یافت نشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد اجتنابی هنگام تجربه هیجانات سعی می‌کنند هر حالت هیجانی که با فال نگهداشت نیازها و تمایلات دلبستگی سازگار است را مهار کنند و در واقع پاسخ افراد اجتنابی، فرار از هیجان است تا تنظیم شناختی هیجان (میکولینسر و شاور، ۲۰۱۶). در این زمینه بررسی ادبیات دلبستگی نشان می‌دهد افراد با دلبستگی اجتنابی به طور خاص از سرکوب هیجان استفاده می‌کنند (گاردنر^۱ و همکاران، ۲۰۲۰؛ استیونسون^۲ و همکاران، ۲۰۱۹؛ محمدی و فولاد چنگ، ۱۳۹۷). به عبارتی افرادی که اجتنابی‌تر هستند، اتفاقی بیشتری به راهبردهای غیرفعال سازی هیجان گزارش می‌کنند که به موجب آن تلاش‌هایی برای به حداقل رساندن هیجانات، اجتناب از نزدیکی با اطرافیان و اجتناب از مقابله در این افراد مشاهده می‌گردد (برنینگ و برات، ۲۰۱۳؛ میکولینسر و شاور، ۲۰۱۹). با توجه به مطالب فوق عدم ارتباط معنادار بین دلبستگی اجتنابی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان منطقی به نظر می‌رسد.

یافته‌های پژوهش نشان داد، سبک دلبستگی ایمن به صورت مثبت و معناداری با شفقت به خود رابطه دارد. این یافته مطابق با مطالعات لاترن^۳ و همکاران (۲۰۲۱)، بدونا و پرون-مکگاون^۴ (۲۰۱۹)، هومن^۵ (۲۰۱۸) می‌باشد. لاترن و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی ۸۱ مطالعه در زمینه روابط بین فردی نزدیک و شفقت به خود پرداختند و نتایج بررسی‌ها نشان داد ویژگی‌های محیط خانواده از جمله سطح حمایت، دلبستگی ایمن و رفتارهای والدینی که به احساسات و نیازهای کودکان پاسخ می‌دهند، می‌توانند نقش مهمی در رشد شفقت به خود در کودک داشته باشند. همچنین بدونا و پرون-مکگاون^۶ (۲۰۱۹) و هومن (۲۰۱۸) نشان دادند دلبستگی ایمن در بزرگسالان به طور مثبت با شفقت به خود مرتبط بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد دارای دلبستگی ایمن شفقت به خود بیشتری را تجربه می‌کنند، زیرا آنها پیام‌های اولیه را از مراقبین دریافت کرده‌اند که ارزش عشق و آرامش را دارند. در حالی که کسانی که جهت‌گیری‌های دلبستگی نایمن دارند، پاسخ‌های ناسازگاری از راحتی و حمایت را تجربه کرده‌اند، که منجر به صدای درونی انتقادی تر

¹ Brenning & Braet

² Gardner

³ Stevenson

⁴ Lathren

⁵ Beduna & Perrone-McGovern

⁶ Homan

پیش‌بینی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای شفقت به خود
Prediction cognitive emotion regulation strategies based on attachment styles with the mediating role of self-compassion

می‌شود که رسیدن به آرامش را چالش برانگیزتر می‌کند (نف و مک گیهی، ۲۰۱۰). بدین ترتیب، فرض بر این است که تجربه حمایت از مراقبان اولیه، پایه و اساس گفتگوهای درونی حمایتی و دلسویانه خود را در بزرگسالی فراهم می‌کند (نف و مک گیهی، ۲۰۱۰). درنتیجه منشأ شفقت به خود ممکن است از جهت‌گیری دلبستگی ناشی گردد (پیشگ و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین این نتیجه با پیش‌بینی نظری که بیان می‌دارد، رشد شفقت به خود ریشه در تجربیات دلبستگی اولیه دارد و تجربیات دلبستگی منفی منجر به کاهش ظرفیت برای دلسوز بودن نسبت به خود می‌شود، سازگار است (گیلبرت^۱، ۲۰۱۰).

در زمینه رابطه سبک دلبستگی اضطرابی با شفقت به خود نتایج نشان داد سبک دلبستگی اضطرابی با شفقت به خود رابطه منفی و معناداری دارد. این یافته همسو با نتایج تحقیق گلر^۲ و همکاران (۲۰۲۱)، دینگ و زو^۳ (۲۰۲۱)، موراری و همکاران (۲۰۲۱)، بروفی^۴ و همکاران (۲۰۲۰) می‌باشد. در تمامی مطالعات مذکور نشان داده شد که دلبستگی اضطرابی با شفقت به خود در بزرگسالان ارتباط معنادار دارد در تبیین این یافته باید گفت نحوه ارتباط افراد با خود احتمالاً منعکس کننده روابط آنها با مراقبان اولیه است. از این نظر، افرادی که واکنش‌های غیرقابل پیش‌بینی را از سوی مراقبان اولیه تجربه کردند، احتمال بیشتری دارد که درگیر خود انتقادی شوند و خود را طرد کنند؛ درنتیجه سطوح پایین‌تری از شفقت به خود را نشان می‌دهند. با این حال، تحریبه طرد و انتقاد دائم توسط مراقبین اولیه می‌تواند به الگوهای پیچیده ارتباط با خود منجر شود، که شامل سطوح بالایی از انتقاد از خود و تقویت خود دفاعی است (نف و مک گیهی، ۲۰۱۰).

نتایج یافته‌ها در خصوص بررسی نقش واسطه‌ای شفقت به خود در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان نشان داد، سبک دلبستگی اضطرابی از طریق تأثیر منفی بر شفقت به خود منجر به افزایش استفاده از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته و کاهش استفاده از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته می‌شود. این یافته همسو با نتایج مطالعاتی است که رابطه بین سبک‌های دلبستگی نایامن و شفقت به خود (موراری و همکاران، ۲۰۲۱)، گلر و همکاران، ۲۰۲۱، هاین، و همکاران، ۲۰۲۱) و رابطه بین شفقت به خود و راهبردهای تنظیم هیجان (ویزner و خوری، ۲۰۲۲؛ دورلی و همکاران، ۲۰۲۲؛ دراگن^۵ و همکاران، ۲۰۲۱) را نشان داده‌اند. این نتیجه نشان می‌دهد کی از دلایلی که افراد با دلبستگی اضطرابی بیشتر از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته استفاده می‌کنند، ناتوانی در شفقت داشتن نسبت به خود می‌باشد که در این زمینه موراری و همکاران (۲۰۲۱) نیز در پژوهشی گزارش کردن که هم دلبستگی اضطرابی و هم استفاده از راهبردهای تنظیم هیجانی ناسازگار با شفقت به خود رابطه معکوس دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، نحوه ارتباط افراد با خود احتمالاً منعکس کننده روابط آنها با مراقبان اولیه است. از این نظر، افرادی که از سوی مراقبان اصلی خود واکنش‌های غیرقابل پیش‌بینی تجربه کرده‌اند احتمال بیشتری دارد که درگیر خود انتقادی شوند، درنتیجه سطوح پایین‌تری از شفقت به خود را نشان می‌دهند (نف و مک گیهی، ۲۰۱۰). به عبارت دیگر رفتار حمایتی والدین و درنتیجه دلبستگی ایمن می‌تواند منجر به شکل گیری سطوح بالایی از شفقت به خود در فرد گردد (لاترن و همکاران، ۲۰۲۱). از سوی دیگر طبق پژوهش‌های پیشین، افراد خود شفقت ورز به دلیل آگاهی بدون قضاوت در مورد افکار و احساسات خود، به احتمال بیشتری از راهبردهای تنظیم هیجان سازگار بهره می‌برند (ویزner و خوری، ۲۰۲۲؛ گارنفسکی و کرایج^۶، ۲۰۱۹). آنها کمتر بر پریشانی خود تمکز دارند پس کمتر در مورد مشکلات خود نشخوار ذهنی می‌کنند (نف و گرم، ۲۰۱۸)، بدین ترتیب شفقت به خود می‌تواند استفاده از راهبردهای تنظیم هیجان متوجه تغییر مانند ارزیابی مجدد شناختی را پیش‌بینی کند (دورلی و همکاران، ۲۰۲۲) و همچنین، باعث تمکز بر برنامه‌ریزی و تمکز مجدد مثبت و در کل، پذیرش در فرد گردد. علاوه افراد خود شفقت ورز بیشتر نگاه از دیدگاه همه‌جانبه را پیشه خود می‌کنند. این مؤلفه خود شفقت ورزی، بسیار شبیه راهبرد تنظیم هیجان اتخاذ دیدگاه است. درواقع این افراد وقتی شرایط زندگی سخت و دشوار می‌شود، فعلانه به خود دلداری و آرامش می‌دهند و این درست همان زمانی است که به تنظیم هیجان نیاز دارند. بنابراین، منجر به تنظیم هیجانات به روش سازش یافته در آنان می‌گردد. (نف و گرم، ۲۰۱۸). درنتیجه نقش واسطه‌ای شفقت به خود در رابطه بین سبک دلبستگی اضطرابی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان منطقی به نظر می‌رسد.

1 Gilbert

2 Geller

3 Ding & Xu

4 Brophy

5 Dragan

6 Gartnefski & Kraaij

در مجموع، از یافته‌های این پژوهش چنین بر می‌آید که دلبستگی اضطرابی در افراد، از طریق اثر گذاری منفی بر میزان تجربه شفقت به خود، منجر به استفاده بیشتر از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش نایافته و استفاده کمتر از راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازش یافته می‌گردد.

در پایان، به محدودیت‌های پژوهش حاضر و پیشنهادات متعاقب آن پرداخته می‌شود. ابتدا، در این پژوهش به دلیل شیوع ویروس کرونا داده‌ها از طریق فضای مجازی جمع آوری شدند در نتیجه تمها افرادی که به اینترنت دسترسی داشته و از فضای مجازی استفاده می‌کردند، وارد پژوهش شدند. به عبارتی در این پژوهش از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. علاوه بر این، نمونه این پژوهش محدود به شهر تهران بوده است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی افرادی که از فضای مجازی استفاده نمی‌کنند نیز وارد پژوهش شوند. به علاوه پیشنهاد می‌شود از روش نمونه گیری تصادفی استفاده گردد و پژوهش در سایر شهرها تکرار شود.

منابع

- اخوان عبیری، ف.، شعیری، م.، و غلامی فشارکی، م. (۱۳۹۷). روابط ساختاری سبک دلبستگی با پریشانی روان‌شناسی: نقش واسطه‌ای تنظیم شناختی هیجان. *روان‌شناسی پالینی*, ۱۰(۳)، ۶۳-۶۶.
[doi: 10.22075/jcp.2019.15976.1528](https://doi.org/10.22075/jcp.2019.15976.1528)
- بشارت، م.، و بزاریان، س. (۱۳۹۳). بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان در نمونه‌ای از جامعه ایرانی. *فصلنامه پیشرفت در پرستاری و مامایی*, ۲۴(۸۴)، ۶۱-۷۰.
magiran.com/p1332176
- پاکدامن، ش. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانان. *پایان نامه مقطع دکتری روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه تهران*.
- حسنی، ج. (۱۳۹۰). بررسی اعتبار و روایی فرم کوتاه پرسشنامه نظم جویی شناختی هیجان. *تحقیقات علوم رفتاری*, ۹(۴)، ۲۲۹-۲۴۰.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=153288>
- حسینزاده تقوابی، م؛ لطفی کاشانی، ف؛ نواحی‌زاد، ش؛ نورانی‌پور، ر. (۱۳۸۸). اثربخشی درمان متمرکز بر هیجان در تغییر سبک دلبستگی همسران، مجله اندیشه و رفتار، ۱۴(۴)، ۱۱-۱۸.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=127409>
- خسروی، ص.، صادقی، م.، و یابنده، م. (۱۳۹۲). کفاایت روانسنجی مقیاس شفقت خود (SCS). *فصلنامه علمی - پژوهشی روشها و مدل‌های روانشناسی*.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=213541> ۴۷-۵۹.
- دهقان، م.، حسنی، ج.، و شریفی، پ. (۱۳۹۸). رابطه میان سبک‌های دلبستگی و مشکلات بین فردی در افراد بزرگوار: نقش واسطه‌ای نظم جویی شناختی هیجانی و حل مسئله اجتماعی. *مطالعات روان‌شناسی*, ۱۵(۲)، ۶۱-۷۸.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=487469>
- فرهادی، م.، محققی، ح.، و نسانی مقدم، ب. (۱۳۹۹). رابطه بین سبک‌های دلبستگی با مشکلات بین شخصی دانشجویان: نقش میانجی هوش هیجانی. *مجله علوم پژوهشی رازی*, ۲۷(۱)، ۷۳-۸۴.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=540783>
- محمدی، ح.، و فولادچنگ، م. (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای سبک‌های پردازش هویت در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان. *مجله روانشناسی*, ۲۲(۳)، ۳۰۸-۳۲۵.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=508639>
- مؤمنی، ف.، شهیدی، ش.، موتایی، ف.، و حیدری، م. (۱۳۹۲). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس خود شفقت ورزی (SCS)، *روانشناسی معاصر*, ۲۸(۲)، ۲۷-۴۰.
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=218026>
- نسائیان، ع.، و اسدی گندمانی، ر. (۱۳۹۷). پیش‌بینی تنظیم هیجان بر اساس سبک‌های فرزند پروری ادراک شده در نوجوانان. *نشریه پرستاری کودکان*, ۱۵(۱)، ۱-۶.
<http://jpen.ir/article-%DB%8B1-%DB%8B2%DB%87%DB%84-fa.html>
- Barnicot, K., & Crawford, M. (2019). Dialectical behaviour therapy v. mentalisation-based therapy for borderline personality disorder. *Psychological Medicine*, 49(12), 2060-2068. <https://doi.org/10.1017/s0033291718002878>
- Beauchaine, T. P. (2015). Future directions in emotion dysregulation and youth psychopathology. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 44(5), 875-896. <http://dx.doi.org/10.1080/15374416.2015.1038827>
- Beduna, K. N., & Perrone-McGovern, K. M. (2019). Recalled childhood bullying victimization and shame in adulthood: The influence of attachment security, self-compassion, and emotion regulation. *Traumatology*, 25(1), 21. <http://dx.doi.org/10.1037/trm0000162>
- Bentler, P. M., & Chou, C. P. (1987). Practical issues in structural modeling. *Sociological methods & research*, 16(1), 78-117.

- Berking, M., Eichler, E., Luhmann, M., Diedrich, A., Hiller, W., & Rief, W. (2019). Affect regulation training reduces symptom severity in depression—A randomized controlled trial. *PloS one*, 14(8), e0220436. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0220436>
- Brenning, K. M., & Braet, C. (2013). The emotion regulation model of attachment: An emotion-specific approach. *Personal Relationships*, 20(1), 107-123. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1475-6811.2012.01399.x>
- Brophy, K., Brähler, E., Hinz, A., Schmidt, S., & Körner, A. (2020). The role of self-compassion in the relationship between attachment, depression, and quality of life. *Journal of affective disorders*, 260, 45-52. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.08.066>
- Clear, S. J., Gardner, A. A., Webb, H. J., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2020). Common and distinct correlates of depression, anxiety, and aggression: Attachment and emotion regulation of sadness and anger. *Journal of Adult Development*, 27(3), 181-191. <https://doi.org/10.1007/s10804-019-09333-0>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*, 58(4), 644. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Ding, N., & Xu, Z. (2021). Attachment, self-esteem, and subjective well-being among people in China aged 50 and over: The role of self-compassion. *Social Behavior and Personality: an international journal*. <https://psycnet.apa.org/doi/10.2224/sbp.10160>
- Doorley, J. D., Kashdan, T. B., Weppner, C. H., & Glass, C. R. (2022). The effects of self-compassion on daily emotion regulation and performance rebound among college athletes: Comparisons with confidence, grit, and hope. *Psychology of Sport and Exercise*, 58, 102081. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2021.102081>
- Dragan, N., Kamptner, L., & Riggs, M. (2021). The Impact of the Early Caregiving Environment on Self-Compassion: the Mediating Effects of Emotion Regulation and Shame. *Mindfulness*, 1-11. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s12671-021-01634-4>
- Finlay-Jones, A. L. (2017). The relevance of self-compassion as an intervention target in mood and anxiety disorders: A narrative review based on an emotion regulation framework. *Clinical Psychologist*, 21(2), 90-103. <https://doi.org/10.1111/cp.12131>
- Finlay-Jones, A. L., Rees, C. S., & Kane, R. T. (2015). Self-compassion, emotion regulation and stress among Australian psychologists: Testing an emotion regulation model of self-compassion using structural equation modeling. *PloS one*, 10(7), e0133481. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0133481>
- Fonagy, P., & Bateman, A. W. (2016). Adversity, attachment, and mentalizing. *Comprehensive psychiatry*, 64, 59-66. <https://doi.org/10.1016/j.comppsych.2015.11.006>
- Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2019). Mentalizing, epistemic trust and the phenomenology of psychotherapy. *Psychopathology*, 52(2), 94-103. <https://doi.org/10.1159/000501526>
- Gardner, A. A., Zimmer-Gembeck, M. J., & Campbell, S. M. (2020). Attachment and emotion regulation: A person-centred examination and relations with coping with rejection, friendship closeness, and emotional adjustment. *British Journal of Developmental Psychology*, 38(1), 125-143. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12310>
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive emotion regulation questionnaire—development of a short 18-item version (CERQ-short). *Personality and individual differences*, 41(6), 1045-1053. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.04.010>
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2019). The Self-Compassionate Coping Measure (4 items): Psychometric features and relationships with depression and anxiety in adults. *Advances in Health and Behavior*, 2(2), 75-78. <https://doi.org/10.25082/AHB.2019.02.001>
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual differences*, 30(8), 1311-1327. <https://doi.org/10.25082/AHB.2019.02.001>
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2002). Manual for the use of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire. Leiderdorp, The Netherlands: DATEC. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1027/1015-5759.23.3.141>
- Geller, S., Handzelzalts, J. E., Levy, S., Barron, D., & Swami, V. (2021). Self-compassion mediates the relationship between attachment anxiety and body appreciation in women and men: Evidence from Israel. *Personality and Individual Differences*, 179, 110912. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110912>
- Gilbert, P. (2010). An introduction to compassion focused therapy in cognitive behavior therapy. *International Journal of Cognitive Therapy*, 3(2), 97-112. <https://doi.org/10.1521/ijct.2010.3.2.97>
- Greenberg, L. S. (2019). Theory of functioning in emotion-focused therapy.
- Heshmati, R., Zemestani, M., & Vujanovic, A. (2021). Associations of childhood maltreatment and attachment styles with romantic breakup grief severity: the role of emotional suppression. *Journal of interpersonal violence*, 0886260521997438. <https://doi.org/10.1177%2F0886260521997438>
- Homan, K. J. (2018). Secure attachment and eudaimonic well-being in late adulthood: The mediating role of self-compassion. *Aging & mental health*, 22(3), 363-370. <https://doi.org/10.1080/13607863.2016.1254597>
- Huynh, T., Phillips, E., & Brock, R. L. (2021). Self-compassion mediates the link between attachment security and intimate relationship quality for couples navigating pregnancy. *Family Process*. <https://doi.org/10.1111/famp.12692>
- Kline, R. B. (2015). Principles and practice of structural equation modeling. New York: Guilford publications.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford publications.
- Lathren, C. R., Rao, S. S., Park, J., & Bluth, K. (2021). Self-compassion and current close interpersonal relationships: A scoping literature review. *Mindfulness*, 12(5), 1078-1093. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s12671-020-01566-5>

- Martin, C. G., Roos, L. E., Zalewski, M., & Cummins, N. (2017). A dialectical behavior therapy skills group case study on mothers with severe emotion dysregulation. *Cognitive and Behavioral Practice*, 24(4), 405-415. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2016.08.002>
- Mikulincer, M., & Doron, G. (2016). Adult attachment and self-related processes. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2016). Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change, edn 2. New York: Guilford Press.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2019). Attachment orientations and emotion regulation. *Current Opinion in Psychology*, 25, 6-10. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.006>
- Murray, C. V., Jacobs, J. I. L., Rock, A. J., & Clark, G. I. (2021). Attachment style, thought suppression, self-compassion and depression: Testing a serial mediation model. *Plos one*, 16(1), e0245056. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245056>
- Navarro, J., Dolores Vara, M., Cebolla, A., & Banos, R. M. (2018). Psychometric validation of the emotional regulation questionnaire (ERQ-CA) in adolescent population. *REVISTA DE PSICOLOGIA CLINICA CON NIÑOS Y ADOLESCENTES*, 5(1), 9-15. <https://psycnet.apa.org/doi/10.21134/rpcna.2018.05.1.1>
- Neacsiu, A. D., Lungu, A., Harned, M. S., Rizvi, S. L., & Linehan, M. M. (2014). Impact of dialectical behavior therapy versus community treatment by experts on emotional experience, expression, and acceptance in borderline personality disorder. *Behaviour research and therapy*, 53, 47-54. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2013.12.004>
- Neff, K. (2003a). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and identity*, 2(2), 85-101. <https://doi.org/10.1080/15298860309032>
- Neff, K. D. (2003b). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and identity*, 2(3), 223-250. <https://doi.org/10.1080/15298860309027>
- Neff, K. D., & McGehee, P. (2010). Self-compassion and psychological resilience among adolescents and young adults. *Self and identity*, 9(3), 225-240. <https://doi.org/10.1080/15298860902979307>
- Neff, K., & Germer, C. (2018). The Mindful Self-Compassion Workbook: A Proven Way to Accept Yourself, Build Inner Strength, and Thrive. Guilford Publications.
- Ozeren, G. S. (2021). The correlation between emotion regulation and attachment styles in undergraduates. *Perspectives in Psychiatric Care*.
- Parada-Fernández, P., Herrero-Fernández, D., Oliva-Macías, M., & Rohwer, H. (2021). Analysis of the mediating effect of mentalization on the relationship between attachment styles and emotion dysregulation. *Scandinavian Journal of Psychology*, 62(3), 312-320. <https://doi.org/10.1111/sjop.12717>
- Pepping, C. A., Davis, P. J., O'Donovan, A., & Pal, J. (2015). Individual differences in self-compassion: The role of attachment and experiences of parenting in childhood. *Self and Identity*, 14(1), 104-117. <https://doi.org/10.1080/15298868.2014.955050>
- Quinlan, H. M., Hadden, K. L., & Storey, D. P. (2021). The Relationship Between Self-Compassion, Childhood Maltreatment and Attachment Orientation In High-Risk Adolescents. *Youth & Society*, 0044118X211002857. <https://doi.org/10.1177%2F0044118X211002857>
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2008). *An introduction to applied multivariate analysis*. New York: Routledge.
- Schumacker, E., & Lomax, G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. 4th edtn. New York: Routledge.
- Scoglio, A. A., Rudat, D. A., Garvert, D., Jarmolowski, M., Jackson, C., & Herman, J. L. (2018). Self-compassion and responses to trauma: The role of emotion regulation. *Journal of interpersonal violence*, 33(13), 2016-2036. <https://doi.org/10.1177%2F0886260515622296>
- Stevenson, J. C., Millings, A., & Emerson, L. M. (2019). Psychological well-being and coping: The predictive value of adult attachment, dispositional mindfulness, and emotion regulation. *Mindfulness*, 10(2), 256-271. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s12671-018-0970-8>
- Strathearn, L., Fonagy, P., Amico, J., & Montague, P. R. (2009). Adult attachment predicts maternal brain and oxytocin response to infant cues. *Neuropsychopharmacology*, 34(13), 2655-2666. <https://doi.org/10.1038/npp.2009.103>
- Teixeira, A., Silva, E., Tavares, D., & Freire, T. (2015). Portuguese validation of the Emotion Regulation Questionnaire for Children and Adolescents (ERQ-CA): relations with self-esteem and life satisfaction. *Child Indicators Research*, 8(3), 605-621. <https://doi.org/10.1007/s12187-014-9266-2>
- Wisener, M., & Khoury, B. (2022). Which emotion-regulation strategies explain the relationship between dispositional mindfulness, self-compassion, and eating to cope?. *Appetite*, 105912. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2022.105912>

